

181203

Till ledamöter i riksdagens socialutskott

Stort behov av satsning på reglering av rökfria utemiljöer

Regeringen har tidigare lagt fram Proposition 2017/18:156 Ny lag om tobak och liknande produkter som har beretts i Socialutskottet (Betänkande 2018/19:SoU3). Efter detta sköts beslutet i riksdagen upp och planeras vad vi förstår till 12 dec i år. Det finns ett stort behov av att reglera tobaksrökning i de utemiljöer som föreslås i lag. Här följer några fakta om varför:

Lagstiftning behövs – frivillighet fungerar inte

Världshälsoorganisationen (WHO) bekräftade 2007 att det inte finns några gränsvärden där tobaksrök blir ofarlig. Att införa till 100 procent rökfria miljöer är enda effektiva sättet att skydda befolkningen mot hälsofarliga effekter av passiv rökning”. WHO förordar att även e-cigaretter omfattas av rökförbudet utifrån försiktighetsprincipen då det saknas klara belägg att det inte finns hälsorisker. 1) Internationella erfarenheter av rökfria miljöer utomhus visar att rökning i miljöerna minskat och att skyddet mot passiv rökning förbättrats.

Passiv rökning ger ohälsa – ingen ska ofrivilligt behöva bli utsatt

Tobaksrök kan vara lika hälsofarlig ute i fria luften som inomhus - beroende på koncentration av farliga partiklar och hur lång tid man utsätts. Studier har visat att de som vistas i närheten av rökare på en uteservering ofta utsätts för minst lika mycket farlig tobaksrök som vid rökning inomhus. Tobaksrök ökar risk för bl a cancer, hjärt-kärlsjukdom, diabetes, astma och KOL. Att utsättas för andras tobaksrök ute innebär samma typ av hälsorisker, fast på lägre nivå. 1) Flera länder som kommit långt med rökfria inomhusmiljöer har därför även börjat införa rökfritt i vissa utemiljöer i enlighet med WHO:s tobakskonvention. 2)

Barn och ungas behov av skydd

Barn är extra känsliga för tobaksrök. Tobaksrök kan förvärra barns astma och orsaka allergi, försämrad lungfunktion, luftvägsinfektioner (lunginflammation, bronkit) samt öroninflammation. Skador kan även uppstå som ökar risken att som vuxen drabbas av cancer eller hjärt-kärlsjukdomar. Barn kan sällan själva bestämma var de ska vistas. 1) Rökfria offentliga utomhusmiljöer kan även stödja dem som vill sluta röka. Det är positivt för alla, men särskilt för barn och unga.

Majoriteten av befolkningen vill ha rökfritt i de utemiljöer som föreslås

En nationell opinionsundersökning på uppdrag av Tobaksfakta 2016 visar att en majoritet av befolkningen (74-92 procent) är positiva till lag för rökfritt i de offentliga utemiljöer som föreslås. 3)

Tillgänglighet för känsliga personer

Rökfria utemiljöer möjliggör för personer med astma, allergi, hjärt-kärl- och lungsjukdomar att vistas i offentliga utemiljöer utan besvär. En stor undersökning (X) visar att personer med astma oftare upplever besvär i rökiga miljöer än andra - 43 procent av astmatikerna rapporterar symtom i rökiga miljöer. 4)

Rökfria uteserveringar ger hälsovinster och är en arbetsmiljöfråga

I Sverige fick rökförbudet på restauranger (inomhus) 2005 snabbt positiva effekter på personalens hälsa. Redan efter fyra månader visade en studie att luftvägssymtom minskade kraftigt och på ett år halverades symtom från luftvägar och slemhinnor som förekom innan serveringslokalerna blev rökfria.

En svensk pilotstudie 2010 visade också att fem av sex anställda på uteserveringar i Stockholm exponerades för nikotin på, eller över, en nivå som i flera studier bedömts hälsofarlig. 1) Hotell- och Restaurangfacket ställer sig positiva till att införa rökfritt på uteserveringar.

Vi hoppas förstås att riksdagen beslutar anta propositionen i sin helhet men om inte tillräckligt stöd finns anser vi att ett separat beslut borde tas om att utöka tobakslagen med vissa rökfria utemiljöer. Stödet för ett sådant beslut finns redan i befolkningen och borde även finnas i riksdagen.

Det är dags att ta nästa steg för att nå målet om ett rökfritt Sverige 2025. Det var 13 år sedan beslut om rökfritt på serveringar inomhus togs och vi vill inte vänta längre!

Med vänlig hälsning,

Maritha Sedvallson

ordförande, Astma- och Allergiförbundet

Källor:

1) Faktablad Om rökfria utemiljöer, Tobaksfakta, 2017; http://www.tobaksfakta.se/wp-content/uploads/2017/11/TF-Faktablad_Hemsidan_R%C3%B6kfria-utomhusmiljoer_2.pdf

2) WHO:s tobakskonvention, art 8 om passiv rökning; http://www.tobaksfakta.se/wp-content/uploads/2017/05/Tobakskonventionen_Webb.pdf

3) Opinionsundersökning om rökfria utemiljöer 2016, Tobaksfakta;

<http://www.tobaksfakta.se/starkt-stod-for-rokfria-utemiljoer-i-ny-rapport/>

4) Miljöhälsorapport 2017;

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/c44fcc5df7454b64bf2565454bbdf0e3/miljoehalsorapport-2017-02096-2016-webb.pdf>

Mer information om behov av reglering av e-cigarettor finns hos Tobaksfakta, se här;

[http://www.tobaksfakta.se/wp-](http://www.tobaksfakta.se/wp-content/uploads/2016/04/ecigarettor_rekommendationer_april_16.pdf)

[content/uploads/2016/04/ecigarettor_rekommendationer_april_16.pdf](http://www.tobaksfakta.se/wp-content/uploads/2016/04/ecigarettor_rekommendationer_april_16.pdf)